

FRITSI PÉTER

Erzsébet királynő emlékfája 1899.

Van egy titkom, amiről még senkinek nem beszéltem. Túlságosan félttem eddig, hogy bolondnak nézzenek miatta. Hátborzongató. Persze lehet, hogy csak nekem, mert átéltem. Nincsenek benne szörnyek vagy szellemek, vagy legalábbis én nem találkoztam velük. Szellemek? Egyszer láttam egyet, mikor a konyhában kinéztem az ablakon: ott állt a kerítésünk mögött, egy öreg hölgy, ősz és gyér hajjal, szürke hálóköntsben. Nem volt áttetsző, de nem is éreztem teljesen tömörnek, akkor valahogy biztosan tudtam, hogy egy kísértet. Jó darabig figyeltem, aztán elfordítottam a fejem, és megkevertem a tűzhelyen a lábosban a tészta. Amikor visszafordultam, már közvetlenül a nyitott ablak előtt állt, nekem meg az egész testem lúdbőrözött. Tejfehér szemével engem bámult; szája félig nyitva, fekete nyelve kilógott az ajkára, arcát keresztül-kasul hálózták a ráncok. Erőt vettem magamon és újra megkevertem a tészta, de közben arra gondoltam, hogy biztosan a hátam mögött áll, szinte éreztem, ahogy azzal a fekete nyelvvel megérinti a tarkómat, de mikor megfordultam nem találtam ott senkit.

Persze nem ezt akartam elmesélni, de annyi minden kavargó a fejemben, várva arra, hogy papírra vessem őket.

Tizenöt éves voltam, és az iskola folyosóján támasztottam a hátammal az egyik szekrényt a fiú WC közelében, amikor Gábor odalépett hozzám. Ő a mellettem lévő szekrénynek dőlt neki: szekrényt támasztani és az elhaladó diákokat figyelni menő dolog. Rámosolygott egy lányra, aki az egyik közeli terembe tartott éppen, de az elfordult, fölhúzta az orrát, és eltűnt a szemünk elől.

– Nem voltam neki szimpatikus – mondta.

– Vagy csak rossz napja van – feleltem. – A lányoknál nem lehet tudni.

– Van még majdnem tíz perc a szünetből, nem jössz cigizni?

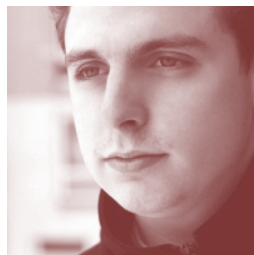
Ránéztem az órára, hogy tényleg igaza van-e.

– Mehetünk – vontam meg a vállam.

Hiába az egész nyáron nyitva álló ablak, a mosdóból mégsem tűnt el soha a fertőtlenítő- és húgyszag. Az első helyigében csak piszoárok sorakoztak a falon, ebből nyílt egy másik, ahol a rendes WC-k voltak. A kettő közötti falnál egy srác támaszkodott – mondtam, ugye? –, aki figyelmeztetett minket, ha egy tanár arra tévedt. Bólintott nekünk, mi pedig visszabólintottunk: csak lazán. Nagyobb fiúk álltak egy körben és beszélgettek, miközben dohányoztak. Nem ismertem őket, csak látásból. Mi kicsit távolabb gyűjtöttünk rá.

– Mit csinálsz holnap? – kérdezte.

– Nincs tervem.



– Gyere velünk.
– Kikkel?
– A szokásos csapat – mondta Gábor, és ellépett mellőlem, hogy a hamut a WC-csészébe pöckölhesse. – Ott lesz Dani, Áron, a Béla... a lányok közül Betti, Anca, Niki... és őőő... Ja igen, a Dóri.
Megnyaltam a szám szélét.
– Elmehtek végül is – fújtam ki a füstöt.
Gábor elnevette magát.
– Nézd már! Adja itt a lazát, aztán majd meghal, csak hogy Dóival egy társaságban legyen.
– Hát mindig körülveszik a lányok, még a klotyóra is hatosával járnak, mégis hogyan beszéljek így vele kettesben?
Gábor belebokszolt a vállamba, én pedig vissza az ő vállába.
– De majd holnap – mosolygott.
– Nem menekülhet.
Eldobtuk a csikkeket, és elmentünk matekórára.

Péntek este sötétedés után találkoztam Gáborral a háza előtt. Becsukta a háta mögött a kertkaput, és kezét fogott velem, jobban mondva, inkább belecsapott a tenyerembe.

– A többiek? – kérdeztem
– Úton vannak. Majd ott találkozunk.
– Nem mondtad, hogy hol.
– Tudom.
Fölnézett a felhőtlen, csillagokkal szórt sötét égboltra, és elmosolyodott. Telihold volt, farkasok álma: kerek, tejfehér – vonyítani való.
– Fasza, kurva jó.
– Micsoda? – vontam föl a szemöldököm.
– Majd meglátod.

Elindultunk egymás mellett a házak között, Gábor megkínált egy cigarettával, kékes-szürke füstöt eregetve haladtunk az erdő felé, majd később egy csapáson rajta keresztül. A kitaposott ösvényt, amely végigvezetett a rengetegen, gödrök és hepehupás részek csúfították, amik igencsak megnehezítették a dolgunkat, a telefonunkkal világítottuk meg a lábunk előtti részt. Ha nem beszélgettünk, hallhattuk, ahogy valami néha halkán moccan a fák között.

– Mit hoztál? – érdeklődött Gábor.
– Három üveg bort – ráztam meg a táskám, amiben összekoccantak az üvegek. – Meg egy kólát.
– Hol vetted?
– Van egy közért szemben velünk, nem nagyon érdekelte az eladót, hogy hány éves vagyok.

Gábor kiköpött az útra.
– Nekem bezzeg a bátyámmal kellett hozatnom, így is egy hétig rágtam a fülét, hogy elhozzon néhány üveg sört. Kellett neki plusz pénzt is adnom. Elhiszed ezt? Na, mind-egy... nem is kívánom a sört igazából.

– lhatsz a boromból, ha szeretnél – mondtam neki.
– Az jó lenne, a söröket meg majd megisszák a lányok mondjuk.
Az erdő egyszer csak véget ért, és mi egy kavicsokkal leszórt úton álltunk egy kisebb temetőnél.

- Mecsekfalu? – kérdeztem a távoli házak fényét szemlélve.
- A mecsekfalusi temető.
- Egy temetőbe jöttünk inni?
- Senki nem fog minket zavarni – kacsintott Gábor.
- Ja, halál nyugodt lesz minden.
- Heh – nevetett. – Vicces gyerek.

Gábor kicsit meglökte a vállam, nem erősen, mégis majdnem a fenekemre ültem.

- Csak nem félsz?
- Nem. Csak...
- Csak?
- Semmi.

A többiek már vártak ránk: két sírhelyet foglaltak el, valaki középre egy viharlámpát tett, hogy azért lássanak valamit. Egy vodkásüveg járt kézről kézre köztük. Beszélgették, nevetgéltek, és igencsak jó kedvük volt. A lányok ültek az egyik oldalon és a fiúk pedig velük szemben, kivéve Dórit, aki beékelődött a fiúk közé. Ezért is kedveltem annyira, bár még alig beszélünk néhány szónál többet, mégis nap mint nap láttam, hogy milyen közvetlen az emberekkel, a tanárok imádták, holott nem is tanult annyira jól. Természetesen szép volt, mindenféle smink nélkül is, és ha ránéztem, akkor belefájdult a szívem. Egyszer rám mosolygott – ajka mögött fehér fogsor villant –, és éreztem, hogy az egész testem bizseregni kezd. Már arra sem emlékszem, hogy eszembe jutott-e visszamosolyogni.

A fiúkkal lekezeltünk, a lányoknak puszit adtunk, nem kettőt, hanem hármat, akkoriban ez volt a divat. Amikor Dóri arcához ért a szám, elbódított a parfümjének édes-tömény illata, közben a lányékomiban megmoccant valami – a farmerom elkezdett zavaróan szűk lenni. Én Béla mellé telepedtem le, Gábor odaült a lányokhoz, Nikinek, egy szőke, alacsony évfolyamtársunknak átkarolta a vállát, és játékosan megrángatta. Niki hangosan nevetett, talán túl hangosan is. Elővettem a borokat, és rájöttem, hogy nem hoztam magammal bornyitót.

- Nem hozott valaki egy bornyitót? – kérdeztem.

– Azt nem – felelte Anca, miközben megigazította a szemüvegét. – De hoztam egy kis zenét. – A háta mögül elővett egy kazettás magnót, és bekapcsolta. Diszkózene kezdett bömbölni belőle.

- Nem fogják meghallani a faluban?

– Ne aggódj már annyit, haver! – mondta nekem Gábor. – Mondtam, hogy senki nem fog minket zavarni, nyugalom, és élvezd a bulit.

Nem kellett volna meglátnom, ahogy rámosolyog Dórirra, ahogy azt sem, hogy a lány viszonozza. Csomó keletkezett tőle a gyomromban. Béla megfogta az egyik üveg bort, letette a földre, lebontotta róla a tetejét takaró csomagolást, és elkezdte benyomni a dugót a hüvelykujjával.

– Látod, így lehet dugóhúzó nélkül is úgymond kinyitni – magyarázta. – Csak a végén kell vigyázni, nehogy... – Abban a pillanatban borpermet fröccsent az arcába és a nyakára. – Faszom. Tehát vigyázni kell a végén, mert ez történik.

- De akkor, hogy nyomod le teljesen a dugót, ha kinyomja a bort?

– Nem kell lenyomni. – A szájához emelte az üveget. – Figyelj! – Kicsit rázni és mozgatni kezdte a bort, amitől a dugó szépen lassan elmozdult, és utat engedett az alkoholnak.

- Zsír – mondtam.

Ahogy telt az idő, a hangulat egyre jobb lett, én pedig egyre többet ittam. Addig, amíg ültem, nem is éreztem, hogy részeg vagyok, de amikor fölálltam valamiért, elég bizonytalanul mentem mindenhova. Három lány táncolni kezdett az egyik betonsíron,

Gábor meg valahogy Dóri mellé került, és elmélyültek egy beszélgetésben, néha fölnevetek valamin.

– Milyen furcsa – mondtam.

– Micsoda? – kérdezte Béla.

– Kifelé vannak a sírkövek.

– He?

– Eddig, amelyik temetőben jártam, mindig úgy volt, hogy a sírkövön a felirat a sír felőli oldalon volt, most nézd meg, ezeken a másik oldalon vannak a feliratok.

– Igen, tényleg – vizsgált meg néhányat Béla.

– Vajon milyen idős lehet a legrégebbi sír? – kérdeztem.

– Gyere, nézzünk körül!

1870-ből találtunk egy sírt, amin még el tudtuk olvasni a feliratot. Valószínűleg voltak itt régebbiek is, de azok már olvashatatlaná koptak a hosszú idő alatt. Végül egy hatalmas fánál kötöttünk ki, amely a temetőkapuval szemben állt, én pedig majdnem hasra estem előtte valamiben. A bokám sajgott és szúrt, egy lábon ugráltam, amitől megint majdnem felborultam.

– Nézd már, ez egy emlékfa – mondta Béla, és láttam, hogy telefonjával egy táblát világit meg.

– És mi van ráírva? Legalább tudjam, ha már majdnem eltörte a lábamat...

– Asszongya: „Erzsébet királyné emlékfája 1899.” Nemrég nyilvánították védetté. Jó nagyra nőtt.

– Várhattak volna vele holnapig.

– De én most fölavatom.

Hallottam, ahogy Béla lehúzza a sliccét és lehúgyozza az emléktáblát meg a fát is, engem ettől valahogy rossz érzés kerített hatalmába. Rájöttem, hogy az én hólyagom is majd' szétfeszül, de elcaplattam a kerítésig, és ott könnyítettem magamon. Visszasétáltunk a többiekhez, a lányok még mindig táncoltak, de már beállt közéjük Dani is, Áron halkán hortyogott mellettük a földön, a kólámat a mellkasához szorítva. Gábor és Dóri eltűntek valahova.

Valaki fölrufta az egyik üveg boromat, az ital sötéten fénylett a sírhalmom az üvegszilánkok között. Ezután még többet ittam, valahogy a kezembe került egy üveg vodka is, bár már nem emlékszem, hogyan. Arra sem, hogy Gáborék mikor értek vissza, de arra igen, hogy egy kicsit vártam, majd odaléptem hozzájuk.

Próbáltam nem dülöngélni nagyon.

– Én 'zamegyek, Gábor – mondtam.

– Jézusom, ember! Alig állsz a lábadon. Sötétben kell menned.

– Majd a flu... ki van világítva, no para – és rámosolyogtam.

– Majd én elkísérem – szólalt meg Dóri.

– Engem? – lepődtem meg.

– Igen, ezt mondom, te lüke – vihogott. – Egy busszal szoktunk menni reggel, nem?

– Ja.

Valahogy letántorogtunk a faluba, közben átkarolta a csípőmet, és rájöttem, hogy ő is részeg. A vállára tettem a kezemet, és nem zavarta. A szomorú részegségem kezdett átcsapni boldog részegségbe. Rágyújtottam egy cigarettára, és megkínáltam őt is, de nem kért belőle, mert félt, hogy hányni fog tőle. Végül félúton mégis elszakadt tőlem, letérdelt a fűbe, és kiadta a gyomra tartalmát. Olyan gyorsan, ahogy tudtam, mögé álltam és megfogtam a haját, hogy ne mocskolja be. Később, mikor folytattuk az utunkat, bevett egy szem rágót.

– Nem lehettem szép látvány – mondta. Már a lépcsőházuk előtt álltunk. – Már, ahogy...

– Tudom – mondtam neki. – Semmi gond, nem zavar.

– Rendes tőled, hogy hazakísértél.

– Igazából te kísértél engem haza – mutattam rá. A hosszabb séta segített valamennyire kijózanodni.

Nevetett, aztán odahajolt hozzám, és megcsókolt. Részegen nem lepett meg, hevesen csókoltam vissza, és megmarkoltam a fenekét. Odahúzódott hozzám, csípőjét a lágyomnak nyomta, én a pólója alatt kezdtem matatni.

Hirtelen elszakadt tőlem. – Gyere! – hívott, és behúzott a lépcsőházba. Lementünk az alagsorba, ahol nekilökött a falnak, kigombolta a farmeromat, majd letolta a térdemig. Nemi szervem ágaskodott, Dóri keze pedig gyorsan mozgott rajta. Nem rémlik, meddig tartott, csak az, hogy amikor eléveztem, a másik kezét a számra tapasztotta, nehogy túl hangosan fölnyögjek.

Csókkal váltunk el, én pedig az örömtől és az alkoholtól részegen dőltem bele az ágyamba.

Édesanyám keltett másnap reggel, a napfény zavaróan a szemembe sütött az ablakon keresztül. Ha mástól nem is, ettől biztosan rendesen fölébredtem. Akkoriban még sosem voltam másnapos, hiába ittam bármennyit is... de bezzeg később: fejfájás, hányinger, nyomott hangulat; manapság nagyon rosszul viselem a másnaposságot.

– A barátod keres – mondta.

– Kicsoda?

– A Gábor.

Gyorsan fölöltöztem, és az ajtóhoz mentem. Gábor rosszabbul nézett ki, mint én: a szemem apró véresek hálózta be, jobb halántéka fölött egy vágás éktelenkedett, körülötte barnás-zöldes folttal.

– Ne is kérdezd! – mutatott az arcára. – Elestem tegnap, lekoccoltam az egyik sírkövet.

– Nem néz ki túl jól.

– Látnád a sírkövet! – Beletúrt a hajába, kisöpörve a homlokából. – Tegnap elhagytam valahol a telefonom. Gondoltam, segíthetnél megkeresni...

– Hát persze.

Beszóltam a konyhába, hogy ebédre itthon leszek, aztán cipőt húztam. Ugyanazon az útvonalon mentünk végig, mint tegnap este. Láttam, hogy az erdő szélén mindenféle papírzsebkendők és sörösdobozok hevernek szerteszét. A temető kifejezetten szép volt a délelőtti napsütésben, tegnap észre sem vettem, hogy két szobor is áll benne: egy keresztre feszített Jézus, amit az első világháborúban eltűnt katonák emlékének állíttatott egy család, és egy imádkozó Szűz Mária szobor. Az emlékfá – egy hárs – valóban hatalmasra nőtt a több mint száz évével, legalább tizenöt méter magasságig nyújtózott az ég felé. Az ápolt területen ott maradt a mocskunk nyoma: boros-, sörös-, vodkás- és egyéb alkoholos üvegek, talpnyomos sírok, még egy használt óvszer is. Úgy éreztem, megszenteltünk valamit, ami nyugodt volt és békés. Az egyik sírt takaró betont elmozdították, félig félretolták.

Fél óra kutakodás után sem találtuk sehol a telefont.

– Nem tudom, hol lehet – vontam meg a vállam.

– Én sem, bassza meg!

– Merre jártál tegnap még?

Fölsétáltunk a temető végébe, és kimentünk egy kiskapun. A kapu melletti területet elrohadt koszorúk borították, Gábor megvizsgált egy helyet mellettük, ahol láttam, hogy a fű teljesen lelapult.

– Itt sincs – mondta.

– Látom.

Lesétáltunk a kerítés mellett az apró ravatalozóhoz, előtte egy lebetonozott részt féltető fedett. Gábor csak úgy reflexből lenyomta a kétszárnyú, barnára mázolt ajtó kilincset, de az nem engedett. Láttam, hogy a sarokban a fehérre festett falat fekete korom csúfítja.

– Tegnap hajnalban már fáztunk, szóval raktunk egy kis tüzet.

Nem szóltam rá semmit, Gábor az ajtó előtt állt, és csipőre tette a kezét.

– Mi bajod van?

– Te és Dóri... – kezdtem.

– Mi van velünk?

– Eltűntetek tegnap este egy időre.

Rosszallóan megrázta a fejét.

– Na és?

– Tudod, hogy mennyire tetszik nekem.

Gábor teljesen fölspannolta magát, egyre idegesebb lett, ahogy róluk beszélgettünk.

– Térj már észhez egy kicsit – emelte föl a hangját. – Te meg együtt mentél vele haza. Volt valami?

Ismét hallgattam. Gábor mindentudóan és gúnyosan mosolygott rám, éreztem, ahogy előnt a méreg és a szégyenérzet. A kezem ökölbe szorult.

– A csaj egy ribanc! – köpte a szavakat. – Már egy hónapja járkal hozzám, le szokott szopni, én meg kinyalom és megujjazom. Még nem engedte, hogy megdugjam. Tegnap meg ott csinálta a fűben – mutatott fölfelé.

A legszívesebben a torkának estem volna, és addig fojtom, amíg az összes szuszt ki nem szorítom belőle. De akkor történt valami: Gábor mögött a ravatalozó ajtaja hang nélkül kinyílt, nem teljesen, csak egy fél métert. Nem lehetett látni, hogy mi van mögötte, csak a sötétséget. Gábor még mondani akart valamit, de ekkor elakadt a szava, szeme tágra nyílt, holott nem tudhatta, mi történik. Úgy gondolom, megérezte, hogy valami nincs rendben. Csak néhány pillanatig tartott az egész, hirtelen valami berántotta az ajtón – még ordítani sem maradt ideje –, ami aztán olyan gyorsasággal csapódott be, hogy föl sem fogtam, csak amikor a csattanástól csöngeni kezdett a fülem. Nem tudom, meddig álltam ott földbe gyökerezett lábbal, csak arra emlékszem, hogy egy idő után futni kezdtem hazafelé.

Napokig voltak rémálmaim a temetőről, néha engem rántott be valami a sötétségbe, néha pedig Dórit. Volt, hogy láttam egy rohadó kezet, amely Gábor nyakára kulcsolódik, halott ujjak feszítették szét az ajkait, hogy aztán a szájába hatolhassanak. A rendőrségnek csak annyit mondtam, hogy elmentünk sétálni, de aztán különváltunk, és mentünk hazafelé. Közöltem velük, hogy merre jártunk, mindent tűvé tettek érte, a ravatalozót is kinyitatták, mégsem találtak semmit.

Hogy meg tudom-e magyarázni? Nem. Talán nem is akarom. Egy biztos: aznap este valamit tönkretettünk azon a helyen, valamit nagyon fölbosszantottunk. Soha többet nem mentem vissza oda, de néha eszembe jut az a hatalmas fa. Olyan szívesen megnézném megint. Talán majd egyszer, ha valamilyen módon arra tévedek, akkor megnézem, de lehet, hogy legyőz a félelmem, még akkor is, ha csak távolról megpillantom a helyet. Talán Gábor szelleme még most ott vár rám, talán engem is be akar rántani magával.

Talán...

Művészettörténet-óra; eseményművészeti projekt, performansz-happening, közreműködtek: Irsai Zsolt, Sebesi Sándor, Marosvásárhely, UAP Galéria, Kultúrpalota 2006

